

**ŠIAULIŲ APYGARDOS TEISMO ANTIKORUPCINĖS PROGRAMOS
PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO LAIKOTARPIU NUO 2018-07-01 IKI 2019-06-30
STEBĖSENOS IR ĮVERTINIMO ATASKAITA**

2019 m. rugpjūčio 28 d. Nr. V-157

Šiauliai

Šiaulių apygardos teismo antikorupcinė komisija (toliau – ir Komisija), sudaryta Šiaulių apygardos teismo pirmininko 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. V-61 (sudėtis pakeista 2018 m. balandžio 9 d. įsakymu), susidedanti iš komisijos pirmininko Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko Boleslovo Kalainio, komisijos narių Civilinių bylų skyriaus pirmininkės Danutės Burbulienės, pirmininko patarėjos Gitanos Ambrazienės, Civilinių bylų skyriaus pirmininkės patarėjo Andriaus Ščevinsko, Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko patarėjos Indrės Galvanauskaitės, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų antikorupcinės programos, patvirtintos Teisėjų tarybos 2012-10-12 nutarimo Nr. 13P-157, 15 punktu, atlikusi Šiaulių apygardos teismo antikorupcinės programos priemonių plano 2017-2018 metams, patvirtinto Šiaulių apygardos teismo pirmininko 2016 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. V-113, ir Šiaulių apygardos teismo antikorupcinės programos priemonių plano 2019-2020 metams, patvirtinto Šiaulių apygardos teismo pirmininko 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. V-183, įgyvendinimo stebėseną, nustatė:

Tikslams pasiekti planuose buvo numatytos šios priemonės:

1. Vadovaujantis Teisėjų tarybos patvirtinta Korupcijos pasireiškimo tikimybės teismuose nustatymo metodika, atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą teisme;
2. Peržiūrėti teismo vidaus teisės aktus ir įvertinti juos antikorupciniu požiūriu, prireikus imtis priemonių teismo vidaus teisės aktams tobulinti;
3. Išnagrinėti fizinių ir juridinių asmenų skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.) antikorupciniu požiūriu, prireikus teikti siūlymus dėl galimų problemų sprendimo būdų ar teisės aktų tobulinimo;
4. Dalyvauti įvairiuose dalykiniuose susitikimuose bei keistis turima informacija apie taikomas korupcijos prevencijos priemones ir jų efektyvumą;
5. Teismo internetinėje svetainėje skelbti informaciją apie teismo procesus;

6. Parengti teismo antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių planą 2019–2020 metams;
7. Teismo internetinėje svetainėje paskelbti Programą ir jos įgyvendinimo priemonių planus;
8. Supažindinti visus darbuotojus su Programa ir jos įgyvendinimo priemonių planu 2019–2020 metams;
9. Gavus pranešimą ar pagrįstai įtariant teismo darbuotojus dėl korupcinio pobūdžio veikų, išanalizuoti susidariusią situaciją, prireikus teikti siūlymus dėl prielaidų korupcijai atsirasti ir plisti pašalinimo.

Teismo pirmininko 2018 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V-124 Šiaulių apygardos teismo antikorupcinei komisijai pavesta atlikti šių teismo veiklos sričių įvertinimą, siekiant nustatyti, ar bent vienoje iš jų egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė: susipažinimo su nagrinėjamomis ir išnagrinėtomis bylomis, bylų skirstymo, tarnybinių automobilių naudojimo. Korupcijos pasireiškimo tikimybė 2018 metais buvo nustatoma parinkus kriterijus, numatytus Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2) patvirtintos Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos (2015 m. balandžio 24 d. nutarimo Nr. 13P-54-(7.1.2) redakcija) 12.1.–12.7. punktuose. Antikorupcinė komisija, įvertinusi susipažinimo su nagrinėjamomis ir išnagrinėtomis bylomis teisinį reglamentavimą, pareigų paskirstymą, paruošiant, pateikiant bylas susipažinti, prižiūrint susipažinimo procesą, korupcijos pasireiškimo tikimybės nenustatė. Komisija sprendė, kad susipažinimo su nagrinėjamomis bylomis teisinį reglamentavimą reikėtų tikslinti dėl pasikeitusių pareigybių pavadinimų keitimo bei dėl paties reglamentavimo, nenumatančio pareigos darbuotojams, pateikiantiems bylas susipažinti, pašalinti arba uždengti neviešą bylos medžiagos dalį. Įvertinusi bylų skirstymo teisinį reglamentavimą, pareigų paskirstymą, skirstymo kontrolę, komisija korupcijos pasireiškimo tikimybės nenustatė. Įvertinusi tarnybinių automobilių naudojimo teisinį reglamentavimą, pareigų paskirstymą, skirstymo kontrolę, korupcijos pasireiškimo tikimybės taip pat nenustatė.

Teismo pirmininkas 2018 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. V-136 pavedė teismo kancleriui ir raštinės skyriaus vedėjai įvertinti, peržiūrėti ir tikslinti susipažinimo su nagrinėjamomis civilinėmis ir baudžiamosiomis bylomis tvarką. Šių asmenų parengta Susipažinimo su Šiaulių apygardos teismo bylų medžiaga ir jos kopijų darymo tvarka patvirtinta teismo pirmininko 2019 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. V-52. Šiame dokumente atskirtos teismo darbuotojų pareigos susipažinimo su bylomis procese, numatytas vieno langelio principas pateikiant prašymus susipažinti su byla, susipažįstančių asmenų įspėjimas apie draudžiamus veiksmus susipažįstant ir kitos taisyklės, tikslinančios susipažinimo su bylomis procesą.

Tiriamuoju laikotarpiu nuolat buvo keičiami Šiaulių apygardos teismo vidaus teisės aktai, visi šie pakeitimai atlikti tikslinant teisinį reglamentavimą, konkrečiai įvardijant darbuotojų pareigas ir atsakomybę, skaidrinant asmenų aptarnavimo teisme tvarką: kanclerio 2018 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. V-126 pakeistas teismo posėdžių sekretoriaus pareigybės aprašymas, papildant reikalavimu asmens duomenis tvarkyti laikantis Asmens duomenų tvarkymo teisinio reglamentavimo, 2018 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. V-135 pakeistas vyriausiosios specialistės lituanistės pareigybės aprašymas, papildant jį funkcija – tikrinti nuasmenintus teismų sprendimus, 2018 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. V-143 vyriausioji specialistė kanclerio tarnyboje paskirta atsakinga už asmens duomenų pažeidimų valdymą ir tokių pažeidimų fiksavimą, 2019 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. V-34 kancleris paskirtas atsakingu asmeniu spręsti dėl pranešimų apie asmens duomenų saugumo pažeidimus teikimo Valstybinei asmens duomenų apsaugos inspekcijai ir duomenų subjektui, šie pakeitimai skirti siekiant įgyvendinti sugriežtintą asmens duomenų apsaugos teisinį reglamentavimą; teismo pirmininko 2018 m. rugsėjo 4 d. įsakymu patikslintas darbuotojų, atsakingų už bylos medžiagos, procesinių dokumentų, teismo rengtų dokumentų kopijų tikrumo tvirtinimą, sąrašas.

Šiaulių apygardos teismo kancleriui teismo pirmininko įsakymu pavestos funkcijos, susijusios su asignavimų valdymu ir naudojimu: apskaitos politikos, buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkų ir taisyklių tvirtinimas, jų įgyvendinimas; strateginis planavimas, plano įgyvendinimo kontrolė; išlaidų programų sudarymas ir vykdymo kontrolė; viešųjų pirkimų planavimo, vykdymo kontrolė, sutarčių pasirašymas; optimalus finansinių, materialinių, intelektinių ir informacinių išteklių valdymas ir naudojimas, turto judėjimo procedūrų teisėtumo užtikrinimas ir tvirtinimas; mokėjimo sąskaitų, apyskaitų, pažymų, ataskaitų pagrįstumo kontrolė ir tvirtinimas; biudžeto ataskaitų, finansinės atskaitomybės, statistinių ir kitų ataskaitų tvirtinimas; banko sąskaitų kontrolė, pavedimų išrašų tvirtinimas; darbuotojų darbo laiko apskaitos, darbo užmokesčio apskaičiavimo kontrolė, tabelių, darbo užmokesčio paskaičiavimo žiniaraščių tvirtinimas; teismo išlaidų kontrolė, mokėjimo paraiškų tvirtinimas; turto ir įsipareigojimų apskaitos inventorizacijos organizavimas ir kontrolė. Tikslinant kanclerio tarnybos darbuotojų pareigas ir atsakomybę, teismo kancleris 2018 m. liepos 26 d. įsakymu Nr. V-109 vyriausiąją savo tarnybos vyriausiąją specialistę paskyrė atsakinga už reprezentacinių išlaidų sąmatų paruošimą, reprezentacinių išlaidų ir prekių apskaitą, ataskaitų pateikimą. Kanclerio 2019 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. V-10, siekiant sutaupyti lėšas bei apklausas vykdančių darbuotojų darbo laiką, pakeistos Viešųjų pirkimų organizavimo Šiaulių apygardos teisme taisyklės, nustatant, kad vykdančiai iki 200 Eur vertės pirkimą nėra pildoma paraiška bei nerengiama tiekėjų apklausos pažyma. Tikslindamas viešųjų pirkimų komisijos narių pareigas, atsakomybę bei komisijos darbo tvarką,

kancleris 2018 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. V-158 patvirtino naują Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentą. Šiaulių apygardos teismo viešųjų pirkimų planas 2019 metams patvirtintas 2019 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. V-18. Siekdamas patikslinti komandiruočių išlaidų apmokėjimo tvarką, teismo pirmininkas 2019 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. V-49 patvirtino Komandiruočių rengimo, jų išlaidų apmokėjimo taisyklės, suderintas su Teisėjų tarybos 2019 m. vasario 22 d. nutarimu Nr. 13P-22 patvirtintu Pavyzdiniu komandiruočių rengimo ir išlaidų apmokėjimo teismuose tvarkos aprašu.

2018–2019 metais ne kartą keistas bylų paskirstymo teisinis reglamentavimas, visi pakeitimai atlikti siekiant skaidrinti ir viešinti bylų skirstymo procesą. 2018 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. V-144 pakeistos Bylų paskirstymo ir teisėjų kolegijų sudarymo Šiaulių apygardos teisme taisyklės (toliau – ir Paskirstymo taisyklės), patikslinant ikiteisminio tyrimo dokumentų privalomojo skyrimo atvejus, įvestas papildomas skubaus civilinių apeliacinės instancijos bylų skyrimo atvejis – kai byloje pateikta taikos sutartis, koreguoti saugūs laikotarpiai teisėjams, planuojantiems atostogas. 2019 m. sausio 31 d. bylų skirstymo teisinis reglamentavimas dar kartą patikslintas, numatant kitokį būdą atrinkti teisėją prašymams vykdymo procese ir prašymams, kuriems išnagrinėti numatyti sutrumpinti terminai, nagrinėti (numatyta, kad tokie prašymas, nesant galimybės jų paskirti naudojantis automatizuotu atrankos būdu, skiriami teisėjams jų indeksų didėjimo tvarka). Taip pat patikslintas viešųjų pirkimų bylų skirstymas, numatant, kad turi būti užtikrintas atsitiktinis bylos skyrimas iš ne mažiau kaip dviejų teisėjų. Įvesta atskira labai sudėtingų pirmosios instancijos baudžiamųjų bylų skyrimo eilė, taip pat užtikrinant atsitiktinį bylos skyrimą iš ne mažiau kaip dviejų teisėjų.

Šiaulių apygardos teismo pirmininkas 2019 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. V-41 pavedė Šiaulių apygardos teismo pirmininko 2018 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. V-44 sudarytai antikorupcinei komisijai, išskyrus komisijos narę pirmininko patarėją, atlikti pirmininko patarėjos parengto Šiaulių apygardos teismo bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių projekto antikorupcinį vertinimą. Naujos taisyklės buvo patvirtintos tik ištaisius projekto trūkumus, nustatytus antikorupcinės komisijos, t. y. taisyklėse numačius kontrolės procedūras bei bylas skirstančių asmenų atsakomybę. Naujos pirmininko 2019 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. V-62 patvirtintos Šiaulių apygardos teismo bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklės įregistruotos teisės aktų registre TAR. Kolegijų sudarymo ir kolegijos narių teisinis reglamentavimas buvo pakeistas, numatytas kolegijų rotacijos terminas – vieni metai, taip pat nustatyta, kad kolegijos nariai keičiami kitu skyriaus teisėju, galinčiu nagrinėti bylą, kuris teisėjų eilėje bylos skyrimo protokole yra pirmas po negalinčio dalyvauti bylos nagrinėjime. Teismo pirmininko 2019 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. V-65 bylas skirstančiais asmenimis paskirti Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkė, Civilinių bylų skyrių

pirmininkės patarėjas, Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko patarėja, Civilinių bylų biuro vedėja, Baudžiamųjų bylų biuro vedėja, nustatyta, kad kalendoriniais metais civilines bylas skirsto Civilinių bylų skyriaus pirmininkė ir pirmininkės patarėjas, patarėjo atostogų, nedarbingumo laikotarpiu bylas skirsto Civilinių bylų biuro vedėja, baudžiamąsias ir administracinių nusižengimų bylas skirsto Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas ir pirmininko patarėja, patarėjos atostogų, nedarbingumo laikotarpiu bylas skirsto Baudžiamųjų bylų biuro vedėja. Šie pakeitimai atlikti siekiant atskirti bylas skirstančių ir bylų skirstymą kontroliuojančių atsakingų asmenų funkcijas, todėl pirmininko patarėja, kartu su teismo pirmininku vykdanči bylą skirstymo priežiūrą, eliminuota iš skirstymo proceso.

Šiaulių apygardos teismo interneto svetainėje buvo skelbiama informacija apie kai kuriuos ypatingo visuomenės ir žiniasklaidos dėmesio sulaukusius teismo procesus. Komisijos nuomone, informacijos apie teismo procesus teismo interneto puslapyje turėtų būti pateikiama daugiau, įvedant platesnius viešinamų teismų procesų atrankos kriterijus atstovui ryšiams su žiniasklaida ir visuomene. Įgyvendinant teismo sprendimų paskelbimo viešumo principą, teismo pirmininko 2018 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. V-103 teisėjams, posėdžių sekretorėms, raštinės darbuotojams buvo pavesta vadovautis Techninių priemonių naudojimo teismo sprendimo skelbimo metu tvarkos aprašu, patvirtintu Teisėjų tarybos 2018 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. 13P-46-(7.1.2), nustatančiu žiniasklaidos atstovų teises filmuoti teismo sprendimo paskelbimo procesą, tokio filmavimo tvarką bei teismo personalo pareigas registruojant tokio pobūdžio prašymus bei juos sprendžiant. 2019 metais buvo išduoti trys leidimai filmuoti teismo sprendimo paskelbimą.

Šiaulių apygardos teismo administracinio pastato išorė ir vidus yra filmuojami, apie vykdomą filmavimą teismo darbuotojai ir lankytojai informuojami vidaus teisės aktais bei viešai matomais įspėjimais, teismo pirmininko 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. V-181 patvirtintos Vaizdo duomenų tvarkymo taisyklės, teismo kancleris paskirtas atsakingu už vaizdo duomenų apsaugą, taisyklių laikymosi priežiūrą, vykdymo kontrolę.

2018–2019 metais iki ataskaitos surašymo Šiaulių apygardos teisme negauta skundų (prašymų, pareiškimų), susijusių su korupcijos pasireiškimo tikimybe teisme.

2018 m. lapkričio 22 d. buvo organizuojamas Šiaulių apygardos apylinkių teismų pirmininkų, teisėjų ir kanclerių pasitarimas, kurio metu buvo dalinamasi gerąja praktika, aptariamais metų rezultatai ir problemos. Šiaulių apygardos teismo teisėjai ir valstybės tarnautojai 2019 metais dalyvavo dviejuose mokymuose korupcijos prevencijos tematika: „Korupcinis visuomenės švietimas ir informavimas“ ir „Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas“. Teismo pirmininko sprendimu (2019-02-06 įsakymu Nr. V-23) pirmininko patarėjai pavesta visus teismo teisėjus ir darbuotojus supažindinti su Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 10¹ straipsniu,

numatančiu pareigą apie žinomą korupcinio pobūdžio veiką pranešti Specialiųjų tyrimų tarnybai, prokuratūrai ar ikiteisminio tyrimo įstaigai. Teismo darbuotojai 2019 m. birželio mėnesį dalyvavo mokymuose apie privačių interesų deklaravimą, po šių mokymų teismo pirmininko 2019 m. liepos 8 d. įsakymu patvirtintas naujas teisėjų, valstybės tarnautojų, darbuotojų, privalančių deklaruoti privačius interesus, sąrašas, paskirti asmenys, atsakingi už deklaravimo procedūrų administravimą, konsultavimą, Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymo bei Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklių vykdymo kontrolę, deklaracijų pateikimą.

Šiaulių apygardos teismo interneto svetainėje buvo paskelbti Šiaulių apygardos teismo antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių planas 2019–2020 metams, su šiuo planu pasirašytinai supažindinti visi teismo darbuotojai, teismo interneto svetainėje viešai skelbiamos Šiaulių apygardos teismo bylų paskirstymo teisėjams bei teisėjų kolegijų sudarymo taisyklės, taip pat paskelbta Pažyma apie Šiaulių apygardos teismo antikorupcinės programos priemonių plano 2017–2018 metams įgyvendinimą.

Įvertinusi aptartų antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių apimtį ir jų efektyvumą, Komisija daro išvadą, kad Šiaulių apygardos teisme vykdoma kryptinga politika darbuotojų funkcijoms apibrėžti ir atsakomybei nustatyti, dokumentų valdymo procesams, bylų skirstymui, finansų valdymui, asmenų aptarnavimui tobulinti. Komisijos nuomone, reikėtų skirti daugiau dėmesio darbuotojų švietimui, neapsiriboti daliai darbuotojų skirtais korupcijos prevencijos mokymais, o nuolat rengiamuose susirinkimuose aiškinti teisės aktus, susijusius su korupcijos prevencija, privačių interesų konfliktų identifikavimu ir deklaravimu. Komisija taip pat mano, kad teismo interneto svetainėje viešinamų teismo procesų skaičius turėtų būti didesnis, tam reikalinga įvesti platesnius viešinamų teismų procesų atrankos kriterijus.

Komisijos pirmininkas Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas	Boleslovas Kalainis
Nariai Civilinių bylų skyriaus pirmininkė	Danutė Burbulienė
Pirmininko patarėja	Gitana Ambrazienė
Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko patarėja	Indrė Galvanauskaitė
Civilinių bylų skyriaus pirmininko patarėjas	Andrius Ščevinskas